

David a Goliáš

Převod materiálu

Tomáš Pavelka

Pořadí v lekci

59

1 Samuelova 17

Postřehy pro učitelku

Shromáždili se do Sóka, jež patří Judovi (1) Pelišťjci už tedy obsadili část Izraelského území. Saul je má „doma“, brání se a to je vždy nevýhodné. Od začátku boj s Pelišťjci je Saul v tísnivé situaci, v přeshihu a problém se stále neeší.

Na hoze z jedné strany stáli Pelištejci, na hoze z druhé strany stál Izrael (3) To proto, že nikomu se nechce útoit do kopce. Pelištejci i Izrael mají každý výhodné strategické postavení a ani jedn m se je nechce opustit. Útokem by jedna i druhá strana ztratila – potíž je, že takhle boj uvázl na mrtvém bod a nijak se nevy eší. A nemže to trvat dlouho, protože každé vojsko je poteba živit. A navíc, s odkládáním bitvy se také protahuje strach ze stetu, který všichni mají, klesá bojová morálka a hrozí, že se vojsko postupně rozpřchne.

I vycházel z pelištejských šik souborový zápasník (4) Patová situace se má vy ešit zástupným soubojem jednoho zástupce z každé strany. Nerozhodné války se takto ve starověku opravdu někdy ešily. Takové ešení, totiž že se místo dvou celých armád utkají jen dva bojovníci se někdy používalo ještě ve st edověku.

Goliáš je souborový zápasník, skuteě obdoba dnešního bojovníka wrestlingu. Už tehdy, jako dnes v americkém wrestlingu, musí být takový zápasník někým nápadný, musí být dobře zapamatovatelný pro diváky. Goliáš je svého druhu profesionální sportovec.

váha pancíe byla pět tisíc šekel bronzu (5) Tj. kolem 50 kg. To není nijak nemožné, když je totiž brnění dobře připevněno na těle, váha se rozloží.

hrot jeho kopí vážil šest set šekel železa (7) Kolem 6 kg. Všimněme si, že ze železa je jen zbra – zpracování železa byl tehdy poměrně nový vynález, protože bylo náročné, byly železné předměty velmi drahé. V Izraelském vojsku má železný meč jen Saul a Jónatan.

Dneska jsem potupil izraelské řady. Vydejte mi někoho a budeme spolu bojovat. (10) Goliáš se snaží, aby se Izraelci cítili jako zbabělci. Všimněme si ale, že ani Pelištejci se k boji moc nemají. Pokud jsou Pelišťjci tak dobří, proč nezaútočí? Proto se snaží změnit pravidla, aby se rozhodlo podle toho, v ěm mají výhodu: Oni mají Goliáše, že by Izraelci s sebou šli? náhodou také mli souborového zápasníka není moc pravdě podobné. Jak je tomu řasto, i zde se vychloubáním zakrývá vlastní slabost.

Kdykoli Saul a celý Izrael slyšeli tato Pelištejcova slova (11) Strach jim brání v přemýšlení. Jak jsme uvedli, Goliáš blufuje. Vojensky je situace zcela vyrovnaná. Pelišťjci mají možná lepší zbraň, ale kdyby na to mli, už by zaútočili.

David odešel od Saula a vrátil se (15) V minulé kapitole byl David povolán, aby hudbou plašil Saulovy chmury; stal se jeho zbrojnošem. Teď ale došlo na „vážnou věc“, písničky jdou stranou. David není potřeba a vrací se domů.

dá mu svou dceru a jeho rod u?iní v Izraeli svobodným (25) Svoboda najednou pat?í mezi „luxusní zboží“ spolu s bohatstvím a královou dcerou. P?ed ustavením krále m?li svobodu všichni. Te? jsou z nich všech nevolníci. Dokonce i Goliáš ?íká „Což nejsem já Pelištejec a vy služebníci Saulovi?“ P?ipomíná jim jejich nesvobodu a tím je ještě více ponižuje. Takže Izraelci ztratili svobodu, ale vým?nou za ni nedostali v králi ani sílu, ani rozhodnost.

Vždy? kdo je ten neob?ezaný Pelištejec, že tupí ?ady živého Boha? (26) Problém totiž je, že nejde jen o válku dvou národ?. Slabostí Izraele trpí i „Boží pov?st“. Slabosti a selhání nás k?es?an? jsou horší v tom, že kazí Boží pov?st ve sv?t?, ubírají Boží slávy, podle hesla „jaký sluha, takový pán“.

Elíab vzplanul proti Davidovi hn?vem (28) Stydí se p?ed mladším bratrem za svou bezradnost. Jišajovi synové jist? odcházeli do války provázeni obdivem všech. Doma mají o boji idealizované p?edstavy. V realu je situace trapná a bezvýhodná. A Elíab se stydí, že mu David „nakoukl do kuchyn?“.

hnal jsem se za ním a bil jsem ho a vyrval mu ji z tlamy (35) David byl pastý?em. Pohání ho starost o ty, kte?í mu byli sv??eni a to je lepší motivace, než touha po sláv? nebo zisku. Kdo touží po sláv?, bude mít (jako Saul) strach z hanby porážky. Kdo touží po zisku, bude se bát, že prohraným bojem p?ijde o to, co už má. Ale kdo se stará, kdo miluje, ten nemá prohrou co ztratit. Ztratil by jen, kdyby nebojoval.

chytil jsem ho za dolní ?elist a bil jsem ho (35) Davidovi nejde (nad rozdíl od Goliáše a Saula) o to, jak v boji vypadá. Nebojuje proto, že ho to baví, ale aby dosáhl cíle, aby zachránil. Proto s bojem ned?lá štráchy, ale pojímá ho co nejpraktičt?ji – když se zví?e chytne za ?elist, nem?že už kousnout. Krom toho tak nem?že hýbat hlavou. Kdo by bral boj jako cestu ke sláv?, bral by ho moc vážn?, byl by p?íliš rozechv?lý, v p?íliš slavnostní nálad?, než aby ho taková praktická v?c napadla. Typicky, válkychtivé národy bojují „komediantsky“, na efekt, aby to vypadalo, ale u boje moc nep?emýšlejí. Když se t?eba podíváme na r?zné boj?vky v Iráku v akci, v?tšinou ani nemí?í.

tomu neob?ezanému Pelištejci se povede jako jednomu z nich (36) David nem?že snést lumpa, grázla. Nedovede si ho vážit. Také v tom je jeho síla. Protože lidé obecn? mají sklon vážit si n?koho jen proto, že z n?j de strach, že je všeho schopný. David nikoho takového nedokáže respektovat, brát vážn?. Jak je psáno v žalmu „pohrdá tím, kdo je hoden zavržení, váží si t?ch, kdo se bojí Hospodina“ (Ž 15,4)

Pelištejec se k Davidovi pomalu p?ibližoval a p?ed ním jeho štítonoš. (41) Vidíme, že Goliáš nemá zase takovou kuráž, jak to vypadalo.

Copak jsem pes, že na m? jdeš s holí? (43) Goliáš je znejist?, protože ?ekal, že se bude bojovat s me?em a kopím, podle pravidel, podle kterých to má dop?edu vyhrané. Je znejist? tím, že si ho David neváží, ptá se „copak jsem pes“, Goliáš žije ve sv?t?, kde jen síla si zaslouží úctu. Když na tohle David nep?istupuje, Goliáš?v sv?t se hroutí, protože se ukazuje, že to jde i jinak.

David rychle vyb?hl z ?ady proti Pelištejci (48) David vlastn? nebojoval podle pravidel. Prost? Pelišt?jce st?elil a bylo po všem, souboj nebyl nijak efektní. Ale pravidla vnucoval siln?jší, jak jemu se hodila. To podle Goliáše m?l být ten zápas n?co posvátného, kosmicky d?ležitého. Podle Goliáše to m?la být podívaná. David jen prost? „odstranil“ lumpa, nic víc. A ud?lal to velmi praktickým zp?sobem – padesátikilový pancí? by t?žko n?jak prorazil.

Bylo i vid?t, že se Goliáš planých zbraní (nejspíše luk?) obává, proto m?l p?ed sebou štítonoše. Kdyby m?l David v ruce luk, štítonoš by se snažil šíp vykrýt. Ale David m?l v ruce prak (pouhý provázek s kapsou na kámen), který nebyl vid?t. H?l v ruce m?l práv? proto, aby si Goliáš myslel, že jde bojovat s ní a nevšiml si praku. A jak jsme ?etli, Goliáš si to skutekn? myslel.

Popadl jeho me?, vytrhl jej z pochvy a usmrtil ho (51) Kámen Goliáše jen omrá?il a bylo ho t?eba rychle dorazit. David op?t v boji uvažuje chladn? a prakticky. Neza?ne nad Pelištejcem p?ed?asn? tancovat. Platí „ne?íkej hop, dokud jsi nep?esko?il“.

viděli, že jejich hrdina je mrtev (51) Vsadili na ?lov?ka jako na jistotu, vsadili na jednoho ?lov?ka jako na Boha a te? je vše ztraceno. Ni?ím v tomto sv?t? si ?lov?k nemá být takto absolutn? jist.

Izraelští a judští muži vysko?ili (52) Boj, a to zejména boj zblízka me?i a kopími obvykle mívá takto rychlé zvraty. V?tšina st?edov?kých bitev skon?ila náhle, když se jednou z bojujících stran za?ala ší?it panika.

pronásledovali Pelištejce (52) Nep?ítele bylo pot?eba zni?it, jinak se n?kde opodál znovu seskupil a zaúto?il. V samotné bitv?, kde bojuje muž proti muži, je šance na vít?zství 50:50 v každém souboji. Ale ve chvíli, kdy jedna strana za?ne utíkat, je teprv možné ji zlikvidovat – jeden bojovník cestou stihne pobít víc utíkajících. V bitv? by mohl zabít tak maximáln? jednoho svého soupe?e.

?í syn je ten mládenec, Abnére? (55) David už u Saula sloužil. Ne že by si Saul Davida v?bec nepamatoval, aby bylo mu ale jedno, kdo to je; byl pro n?j prost? jeden ze služebník?. Te? se ho ptá na jeho p?vod, tj. za?íná ho vnímat jako osobnost – a jako politickou figuru, proto se ptá na jeho rod.

Vidíme na tom Saulovu p?ezíravost, to, že „panská láska po zajících ská?e“. Dosud nem?l Saul v?bec pot?ebu brát Davida vážn?.

Osnova vypráv?ní

1. Pelištejci už jsou na území Izraele a neda?í se je dostat pry?. Spíš se zdá, že si nakonec vezmou celou zemi.
2. Vojska jsou proti sob? na kopcích. Ani jedni necht?jí slézt dol?, aby nemuseli úto?it do kopce. Naopak, na kopci se dob?e brání. Ale v?n? tam stát nem?žou, došlo by jídlo atd.
3. Nerozhodný boj má rozhodnout zápas dvou vále?ník? z obou stran. Goliáš se vytahuje a všichni mu to žerou. Ale ve skute?nosti se ani Pelištejci necítí dost silní na to, aby zaúto?ili. I Goliáš má na sob? rad? ji po?ádné brn?ní (asi 50 kg) a p?ed sebou štítonoše se štítem, aby ho n?kdo nest?elil šípem.
4. Ale Izraelc?m brání strach p?emýšlet. Ne každý, kdo se vytahuje, je ve skute?nosti tak dobrý. Spíš naopak.
5. Davidovi nechce, aby m?l kv?li strachu Izraelc? ostudu Hospodin. David si Goliáše neváží, pohrdá jím, protože Goliáš je zlý.
6. David je zvyklý zvát se za ty, které má rád a které chrání, za svoje ove?ky. O nic nep?ijde, když bude bojovat. P?išel by jen, kdyby nebojoval.
7. David nechce p?i bojování dob?e vypadat, nechce slávu a tak vymyslí, jak Goliáše nejlíp dostat.
8. Goliáš má štítonoše, aby ho n?kdo netrefil šípem. David má v ruce h?l, aby to vypadalo, že chce Goliáše bít holí. Proto si Golijáš nevšimne praku v jeho ruce a David ho trefí. To Golijáš v?bec ne?ekal.
9. David zabije Goliáše jeho vlastním me?em.
10. Saul se teprv te? zajímá, jak se David jmenuje a odkud je. P?edtím ho bral jen jako svého oblíbeného sluhu a ani nepot?eboval v?d?t, jak se David jmenuje. Saul je pyšný, nafoukaný.

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Samuelova 17](#)